

I

(Akty, ktorých uverejnenie je povinné)

**NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1775/2005
z 28. septembra 2005
o podmienkach prístupu do prepravných sietí pre zemný plyn**

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva,
a najmä na jej článok 95,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho
a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

po porade s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s postupom ustanoveným v článku 251
zmluvy ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/55/ES z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom ⁽³⁾ významne prispela k vytvoreniu vnútorného trhu s plynom. Teraz je potrebné zabezpečiť štrukturálne zmeny v regulačnom rámci, aby sa odstránili zvyšné bariéry dokončenia vnútorného trhu najmä v oblasti obchodu s plynom. Dodatočné technické pravidlá sú potrebné najmä v oblasti služieb prístupu tretích strán, zásad mechanizmov pridelovania kapacity a postupov riadenia preťaženia a požiadaviek transparentnosti.
- (2) Skúsenosti získané pri vykonávaní a monitorovaní prvého súboru Usmernení pre správnu prax, prijatých Európskym fórom pre reguláciu plynu v roku 2002 (ďalej len „fórum“), ukazujú, že s cieľom zabezpečiť úplné vykonávanie pravidiel stanovených v usmerneniach vo všetkých členských štátoch a na účely poskytnutia

minimálnej záruky podmienok rovnakého prístupu na trh v praxi je potrebné zabezpečiť ich právnu vynúiteľnosť.

- (3) Druhý súbor spoločných pravidiel s názvom Druhé usmernenia pre správnu prax bol prijatý na stretnutí fóra 24. – 25. septembra 2003 a účelom tohto nariadenia je ustanoviť, na základe uvedených usmernení, základné zásady a pravidlá prístupu do sietí a pre služby prístupu tretích strán, riadenie preťaženia, transparentnosť, vyváženosť a obchodovanie s právami na prepravnú kapacitu.
- (4) Článok 15 smernice 2003/55/ES umožňuje existenciu kombinovaného prevádzkovateľa prepravnej a distribučnej sústavy. Preto pravidlá ustanovené v tomto nariadení nevyžadujú zmenu organizácie národných prepravných a distribučných sústav, ktoré sú v súlade s príslušnými ustanoveniami smernice 2003/55/ES, a najmä jej článku 15.
- (5) Do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia patria aj vysokotlakové plynovodné siete, ktoré sa primárne nepoužívajú v kontexte miestnej distribúcie a ktorými sú miestni distribútori pripojení k plynárenskej sieti.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 241, 28.9.2004, s. 31.

⁽²⁾ Stanovisko Európskeho parlamentu z 20. apríla 2004 (Ú. v. EÚ C 104 E, 30.4.2004, s. 306), spoločná pozícia Rady z 12. novembra 2004 (Ú. v. EÚ C 25 E, 1.2.2005, s. 44), pozícia Európskeho parlamentu z 8. marca 2005 (zatiaľ neuvyhlásená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 12. júla 2005.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 176, 15.7.2003, s. 57.

(6) Je potrebné špecifikovať kritériá, podľa ktorých sa určujú tarify za prístup do siete, aby sa zabezpečil ich úplný súlad so zásadou nediskriminácie a potrebou dobre fungujúceho vnútorného trhu a aby plne zohľadňovali potrebu integrity sústavy a odrážali skutočne vynaložené náklady, pokiaľ korešpondujú s nákladmi účinného a štrukturálne porovnateľného sieťového prevádzkovateľa a sú transparentné, vrátane primeranej návratnosti

investícií, a tam, kde je to vhodné, zohľadňovali výsledky porovnávania taríf regulačnými orgánmi.

- (7) Pri vypočítavaní taríf pre prístup do sietí je dôležité zohľadniť skutočne vynaložené náklady, pokiaľ korešpondujú s nákladmi účinného a štrukturálne porovnateľného sieťového prevádzkovateľa a sú transparentné, ako aj potrebu zabezpečiť primeranú návratnosť investícií a stimuly na výstavbu novej infraštruktúry. V tomto ohľade, a najmä ak existuje účinná konkurencia paralelných sietí, sú vysoko relevantné výsledky porovnávania taríf regulačnými orgánmi.
- (8) Využitie trhových opatrení, ako sú aukcie, na určenie taríf, musí byť v súlade s ustanoveniami smernice 2003/55/ES.
- (9) Spoločný minimálny súbor služieb prístupu tretích strán je potrebný na poskytnutie spoločného minimálneho štandardu na praktický prístup v rámci Spoločenstva, na zabezpečenie, aby služby prístupu tretej strany boli dostatočne kompatibilné a aby sa umožnilo využívať výhody vyplývajúce z dobre fungujúceho vnútorného trhu s plynom.
- (10) Odkazy na harmonizované prepravné zmluvy v kontexte nediskriminačného prístupu prevádzkovateľov prepravnej sústavy k sieti neznamenaajú, že podmienky prepravných zmlúv určitého prevádzkovateľa sústavy v niektorom členskom štáte musia byť rovnaké ako podmienky iného prevádzkovateľa sústavy v tom istom členskom štáte alebo inom členskom štáte, pokiaľ nie sú stanovené minimálne požiadavky, ktoré sa musia splniť vo všetkých prepravných zmluvách.
- (11) Riadenie zmluvného preťaženia sietí je dôležitou otázkou pri dokončení vnútorného trhu s plynom. Je potrebné vytvoriť spoločné pravidlá, ktoré vyvážia potrebu uvoľniť nevyužívanú kapacitu v súlade so zásadou „využívaj alebo strácaj“ s právami držiteľov kapacity využívať ju v prípade potreby a zároveň zvýšia likviditu kapacity.
- (12) Napriek tomu, že fyzické preťaženie sietí je v súčasnosti v Spoločenstve zriedkavým problémom, môže sa ním stať v budúcnosti. Preto je dôležité poskytnúť základnú zásadu na pridelovanie preťaženej kapacity v takýchto podmienkach.
- (13) Kvôli získaniu efektívneho prístupu do plynárenských sietí užívatelia sietí potrebujú informácie najmä o technických požiadavkách a dostupnej kapacite, aby mohli využívať podnikateľské príležitosti, ktoré sa vyskytujú v rámci vnútorného trhu. Pre takéto

požiadavky transparentnosti sú potrebné spoločné minimálne normy. Informácie sa môžu zverejniť rôznymi prostriedkami vrátane elektronických.

- (14) Nediskriminačné a transparentné vyvažovacie systémy pre plyn, ktoré prevádzkujú prevádzkovatelia prepravnej sústavy, sú dôležité mechanizmy najmä pre nových účastníkov trhu, ktorí môžu mať väčšie ťažkosti pri vyvažovaní portfólia svojho celkového predaja ako spoločnosti, ktoré sa už usadili v rámci príslušného trhu. Preto je potrebné ustanoviť pravidlá, ktoré zabezpečia, že prevádzkovatelia prepravnej sústavy prevádzkujú takéto mechanizmy spôsobom, ktorý je v súlade s podmienkami nediskriminačného, transparentného a efektívneho prístupu k sieti.
- (15) Obchodovanie s primárnymi kapacitnými právami je dôležitou súčasťou vytvárania konkurenčného trhu a vytvárania likvidity. Toto nariadenie by preto malo ustanoviť k tejto otázke základné pravidlá.
- (16) Je potrebné zabezpečiť, aby podniky, ktoré získajú práva na prepravnú kapacitu, mali možnosť predáť ich iným licencovaným podnikom, aby sa zabezpečila primeraná úroveň likvidity na trhu s kapacitami. Tento prístup však nebráni systému, kde sa kapacita nevyužitá za dané obdobie určené na vnútroštátnej úrovni znova uvedie na trh na pevnom základe.
- (17) Vnútroštátne regulačné orgány by mali zabezpečiť dodržiavanie pravidiel obsiahnutých v tomto nariadení a usmerneniach prijatých na jeho základe.
- (18) V usmerneniach, ktoré tvoria prílohu k tomuto nariadeniu, sú definované špecifické podrobné pravidlá vykonávania týchto zásad na základe Druhých usmernení pre správnu prax. Podľa vhodnosti sa tieto pravidlá budú časom rozvíjať pri zohľadnení rozdielov vo vnútroštátnych plynárenských systémoch.
- (19) Pri navrhovaní zmien a doplnení v usmerneniach ustanovených v prílohe k tomuto nariadeniu by Komisia mala zabezpečiť predchádzajúce konzultácie so všetkými príslušnými stranami, ktorých sa usmernenia týkajú, zastúpených odbornými organizáciami a členskými štátmi v rámci fóra, a mala by požadovať príspevok od Európskej skupiny regulačných úradov pre elektrickú energiu a zemný plyn.
- (20) Od členských štátov a príslušných národných orgánov by Komisia mala požadovať poskytnutie príslušných informácií. S takýmito informáciami by Komisia mala nakladať ako s dôvernými.

- (21) Toto nariadenie a usmernenia prijaté v súlade s týmto nariadením sa nedotýkajú uplatňovania pravidiel Spoločenstva o hospodárskej súťaži.
- (22) Opatrenia nevyhnutné na vykonanie tohto nariadenia by sa mali prijať v súlade s rozhodnutím Rady 1999/468/ES z 28. júna 1999, ktorým sa ustanovujú postupy na výkon vykonávacích právomocí prenesených na Komisiu ⁽¹⁾.
- (23) Keďže cieľ tohto nariadenia, a to stanovenie spravodlivých pravidiel pre podmienky prístupu k prepravným systémom zemného plynu, nemožno uspokojivo dosiahnuť na úrovni samotných členských štátov, ale z dôvodov jeho rozsahu a dôsledkov ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Spoločenstva, môže Spoločenstvo prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 zmluvy. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

1. Toto nariadenie má za cieľ vytvoriť nediskriminačné pravidlá pre podmienky prístupu k prepravným systémom zemného plynu pri zohľadnení špecifík vnútroštátnych a regionálnych trhov s úmyslom zabezpečiť riadne fungovanie vnútorného trhu s plynom.

Tento cieľ zahŕňa stanovenie harmonizovaných zásad pre tarify prístupu do siete alebo metód ich výpočtu, vytvorenie služieb prístupu tretích strán a vytvorenie harmonizovaných zásad pridelovania kapacít a riadenia preťaženia, určenie požiadaviek transparentnosti, pravidiel vyvažovania a poplatkov za nevyvažovanie a uláhčenie obchodovania s kapacitami.

2. Členské štáty môžu v súlade so smernicou 2003/55/ES zriadiť subjekt alebo orgán na účely vykonávania jednej alebo viac funkcií, ktoré sa bežne prisudzujú prevádzkovateľom prepravných sústav a ktoré podliehajú požiadavkám tohto nariadenia.

Článok 2

Základné pojmy

1. Na účely tohto nariadenia sa uplatňujú tieto základné pojmy:

1. „preprava“ znamená dopravu zemného plynu cez sieť, ktorú tvoria najmä vysokotlakové plynovody, inú ako

ťažobnú plynovodnú sieť a inú, než je časť vysokotlakového plynovodu používaného primárne v kontexte miestnej distribúcie zemného plynu, s cieľom dodania odberateľom, ale nezahŕňajúcu samotnú dodávku;

2. „prepravná zmluva“ znamená zmluvu, ktorú prevádzkovateľ prepravnej sústavy uzavrel s užívateľom siete s cieľom vykonať prepravu;

3. „kapacita“ znamená maximálny tok, vyjadrený v bežných kubických metroch za jednotku času alebo v energetických jednotkách za jednotku času, na ktorý je užívateľ siete oprávnený podľa ustanovení prepravnej zmluvy;

4. „nevyužitá kapacita“ znamená pevnú kapacitu, ktorú získal užívateľ siete na základe prepravnej zmluvy, ale ktorú tento užívateľ nenominoval v lehote stanovenej v zmluve;

5. „riadenie preťaženia“ znamená riadenie kapacitného portfólia prevádzkovateľa prepravnej sústavy s cieľom optimálneho a maximálneho využitia technickej kapacity a včasného zistenia budúcich bodov preťaženia a saturácie;

6. „sekundárny trh“ znamená trh, na ktorom sa obchoduje s kapacitou inak ako na primárnom trhu;

7. „nominácia“ znamená oznámenie užívateľa siete, vopred podané prevádzkovateľovi prepravnej sústavy o skutočnom toku, ktorý si želá vtlačiť do alebo odobrať zo sústavy;

8. „renominácia“ znamená následné oznámenie opravenej nominácie;

9. „integrita sústavy“ znamená každú situáciu prepravnej sústavy vrátane potrebných prepravných zariadení, v ktorých tlak a kvalita zemného plynu zostávajú medzi minimálnou a maximálnou hranicou, ktoré ustanovil prevádzkovateľ prepravnej sústavy, takže preprava zemného plynu je z technického hľadiska zaručená;

10. „vyvažovacie obdobie“ znamená obdobie, v ktorom odber množstva zemného plynu, vyjadreného v jednotkách energie musí byť vyvážený každým užívateľom siete prostredníctvom vtlačenia rovnakého množstva zemného plynu do prepravnej sústavy v súlade s prepravnou zmluvou alebo kódexom siete;

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 184, 17.7.1999, s. 23.

11. „užívateľ siete“ znamená zákazníka alebo potenciálneho zákazníka prevádzkovateľa prepravnej sústavy a samotných prevádzkovateľov prepravnej sústavy, pokiaľ je pre nich potrebné vykonávať funkcie vo vzťahu k preprave;
12. „prerušiteľné služby“ znamenajú služby ponúkané prevádzkovateľom prepravnej sústavy v súvislosti s prerušiteľnou kapacitou;
13. „prerušiteľná kapacita“ znamená kapacitu prepravy plynu, ktorú môže prevádzkovateľ prepravnej sústavy prerušiť podľa podmienok dohodnutých v prepravnej zmluve;
14. „dlhodobé služby“ znamenajú služby ponúkané prevádzkovateľom prepravnej sústavy na obdobie jedného roka alebo viac;
15. „krátkodobé služby“ znamenajú služby ponúkané prevádzkovateľom prepravnej sústavy na obdobie kratšie ako jeden rok;
16. „pevná kapacita“ znamená kapacitu prepravy plynu zmluvne zaručenú ako neprerušiteľnú prevádzkovateľom prepravnej sústavy;
17. „pevné služby“ znamenajú služby ponúkané prevádzkovateľom prepravnej sústavy v súvislosti s pevnou kapacitou;
18. „technická kapacita“ znamená maximálnu pevnú kapacitu, ktorú môže prevádzkovateľ prepravnej sústavy ponúknuť užívateľom sietí pri zohľadnení integrity sústavy a prevádzkových požiadaviek prepravnej sústavy;
19. „zmluvná kapacita“ znamená kapacitu, ktorú prevádzkovateľ prepravnej sústavy prideliť užívateľovi siete prostredníctvom prepravnej zmluvy;
20. „dostupná kapacita“ znamená časť technickej kapacity, ktorá nie je pridelená a je v danom čase dostupná v systéme;
21. „zmluvné preťaženie“ znamená situáciu, keď úroveň dopytu po pevnej kapacite prekračuje technickú kapacitu;
22. „primárny trh“ znamená trh, na ktorom s kapacitou obchoduje priamo prevádzkovateľ prepravnej sústavy;
23. „fyzické preťaženie“ znamená situáciu, keď úroveň dopytu po skutočnej dodávke v určitom časovom momente prekračuje technickú kapacitu.

2. Základné pojmy obsiahnuté v článku 2 smernice 2003/55/ES, ktoré sa vzťahujú na uplatňovanie tohto nariadenia, sa

tiež uplatňujú, s výnimkou pojmu prepravy podľa bodu 3 uvedeného článku.

Článok 3

Tarify pre prístup do sietí

1. Tarify alebo metodiky použité na ich výpočet, uplatňované prevádzkovateľmi prepravnej sústavy a schválené regulačnými orgánmi podľa článku 25 ods. 2 smernice 2003/55/ES, ako aj tarify zverejnené podľa článku 18 ods. 1 uvedenej smernice musia byť transparentné a zohľadňovať potrebu integrity sústavy a jej zlepšovanie a odrážať skutočne vynaložené náklady, pokiaľ korešpondujú s nákladmi účinného a štrukturálne porovnateľného sieťového prevádzkovateľa a sú transparentné, vrátane vhodnej návratnosti investícií, a kde je to vhodné, zohľadňovať výsledky porovnávania taríf regulačnými orgánmi. Tarify alebo metodiky použité na ich výpočet sa uplatňujú nediskriminačným spôsobom.

Členské štáty môžu rozhodnúť, že tarify možno určiť aj prostredníctvom trhových opatrení, ako sú aukcie, za predpokladu, že takéto opatrenia a príjmy z nich schváli regulačný orgán.

Tarify alebo metodiky použité na ich výpočet uľahčujú účinný obchod s plynom a hospodársku súťaž a zároveň predchádzajú krížové dotácie medzi užívateľmi sietí a poskytujú stimuly pre investície a udržiavanie alebo vytváranie vzájomnej prevádzkyschopnosti prepravnej sústavy.

2. Tarify pre prístup do siete nesmú obmedzovať likviditu trhu ani narušovať cezhraničný obchod medzi rôznymi prepravňými sústavami. Ak by rozdiely v štruktúre taríf alebo rovnovážnych mechanizmov bránili obchodu medzi prepravňými sústavami, a bez ohľadu na článok 25 ods. 2 smernice 2003/55/ES, prevádzkovatelia prepravnej sústavy sa v úzkej spolupráci s príslušnými národnými orgánmi aktívne usilujú o konvergenciu tarifných štruktúr a zásad spoplatňovania aj v súvislosti s vyvažovaním.

Článok 4

Služby prístupu tretích strán

1. Prevádzkovatelia prepravnej sústavy:

- a) zabezpečujú, aby ponúkali služby všetkým užívateľom siete na nediskriminačnom základe. Najmä ak prevádzkovatelia prepravnej sústavy ponúkajú rovnakú službu

rôznym zákazníkom, ponúkajú ju za rovnakých zmluvných podmienok s použitím buď harmonizovaných prepravných zmlúv, alebo spoločného kódexu siete, schválených príslušným orgánom v súlade s postupom ustanoveným v článku 25 smernice 2003/55/ES;

- b) poskytujú pevné aj prerušiteľné služby prístupu tretích strán. Cena prerušiteľnej kapacity odráža pravdepodobnosť prerušenia;
- c) ponúkajú užívateľom siete dlhodobé aj krátkodobé služby.

2. V súlade so zásadami ustanovenými v článku 3 ods. 1 prepravné zmluvy podpísané k neštandardnému dátumu začiatku plnenia alebo s kratším trvaním ako bežná ročná prepravná zmluva nesmú mať za následok svojvoľné vyššie ani nižšie tarify, ktoré neodrážajú trhovú hodnotu služby.

3. Ak je to vhodné, služby prístupu tretích strán možno udeliť s výhradou vhodných záruk od užívateľov siete s ohľadom na dôveryhodnosť takýchto užívateľov. Takéto záruky nesmú vytvárať neprimerané prekážky vstupu na trh a musia byť nediskriminačné, transparentné a primerané.

Článok 5

Zásady mechanizmov pridelovania kapacity a postupy riadenia preťaženia

1. Účastníkom trhu sa sprístupní maximálna kapacita vo všetkých príslušných bodoch uvedených v článku 6 ods. 3 pri zohľadnení integrity sústavy a účinnej prevádzky siete.

2. Prevádzkovatelia prepravnej sústavy implementujú a uverejňujú nediskriminačné a transparentné mechanizmy pridelovania kapacity, ktoré:

- a) poskytujú vhodné ekonomické signály na účinné a maximálne využívanie technickej kapacity a uľahčujú investície do novej infraštruktúry;
- b) sú v súlade s trhovými mechanizmami vrátane spotových trhov a obchodných hubov a zároveň sú flexibilné a schopné prispôbiť sa vyvíjajúcej sa situácii na trhu;
- c) sú zlučiteľné so systémami prístupu do sietí členských štátov.

3. Keď prevádzkovatelia prepravnej sústavy uzatvárajú nové prepravné zmluvy alebo znova prerokúvajú existujúce prepravné zmluvy, tieto zmluvy zohľadňujú tieto zásady:

- a) v prípade zmluvného preťaženia ponúkne prevádzkovateľ prepravnej sústavy nevyužitú kapacitu na primárnom trhu najmenej deň vopred a ako prerušiteľnú;
- b) užívatelia siete, ktorí si želajú opakovane predať alebo prenajať nevyužitú zmluvnú kapacitu na sekundárnom trhu, sú oprávnení tak urobiť. Členské štáty môžu od užívateľov siete požadovať oznámenie alebo informovanie o prevádzkovateľoch prepravnej sústavy.

4. Keď zmluvná kapacita podľa existujúcej prepravnej zmluvy zostáva nevyužitá a vyskytne sa zmluvné preťaženie, prevádzkovatelia prepravnej sústavy uplatňujú odsek 3, pokiaľ sa tým neporušujú požiadavky existujúcich prepravných zmlúv. Ak by sa tým porušili existujúce prepravné zmluvy, prevádzkovatelia prepravných sústav predložia po konzultácii s príslušnými orgánom užívateľovi siete požiadavku na použitie nevyužitej kapacity na sekundárnom trhu v súlade s odsekom 3.

5. V prípade, že existuje fyzické preťaženie, prevádzkovateľ prepravnej sústavy, prípadne regulačné orgány uplatňujú mechanizmy nediskriminačného, transparentného pridelovania kapacity.

Článok 6

Požiadavky transparentnosti

1. Prevádzkovatelia prepravných sústav zverejňujú podrobné informácie o službách, ktoré ponúkajú, a o príslušných podmienkach, ktoré sa uplatňujú, spolu s technickými informáciami potrebnými pre užívateľov sietí na získanie účinného prístupu do siete.

2. S cieľom zabezpečiť transparentné, objektívne a nediskriminačné tarify a uľahčiť efektívne využívanie plynárenskej siete prevádzkovatelia prepravných sústav alebo príslušné vnútroštátne orgány zverejňujú primerané a dostatočne podrobné informácie o pôvode, metodike a štruktúre taríf.

3. Každý prevádzkovateľ prepravnej sústavy pravidelne, priebežne a štandardizovaným spôsobom zrozumiteľným užívateľovi zverejňuje k poskytovaným službám informácie o technických, zmluvných a dostupných kapacitách na číselnom základe pre všetky príslušné body vrátane bodov vstupu a výstupu.

4. Príslušné body prepravnej sústavy, o ktorých sa musia zverejniť informácie, schvaľujú príslušné orgány po konzultácii s užívateľmi siete.

5. Ak sa prevádzkovateľ prepravnej sústavy domnieva, že z dôvodov uchovania dôvernosti informácií nie je oprávnený zverejniť všetky požadované údaje, požiada o povolenie príslušného orgánu obmedziť zverejnenie s ohľadom na príslušný bod alebo body.

Príslušné orgány udelia alebo odmietnu povolenie jednotlivo pre každý prípad, zohľadňujúc najmä potrebu rešpektovať oprávnenú obchodnú dôvernosť a cieľ vytvorenia konkurenčného vnútorného trhu s plynom. Ak sa povolenie udelí, dostupná kapacita sa zverejní bez uvedenia číselných údajov, ktoré by porušovali dôvernosť.

Povolenie uvedené v tomto odseku nemožno udeliť v prípade, kde majú traja alebo viacerí užívatelia siete zmluvnú kapacitu v rovnakom bode.

6. Prevádzkovatelia prepravnej sústavy vždy zverejňujú informácie požadované týmto nariadením zmysluplným, kvantitatívne jasným a ľahko prístupným spôsobom a nediskriminačne.

Článok 7

Pravidlá vyvažovania a poplatky za nevyváženie

1. Pravidlá vyvažovania sú vytvorené spravodlivým, nediskriminačným a transparentným spôsobom a sú založené na objektívnych kritériách. Pravidlá vyvažovania odrážajú skutočné potreby systému a zohľadňujú zdroje dostupné pre prevádzkovateľa prepravnej sústavy.

2. V prípade netrhovo založených systémov vyvažovania sú úrovne tolerancie vytvorené spôsobom, ktorý buď odráža sezónnosť, alebo má za výsledok vyššiu úroveň tolerancie, ako je tá, ktorá vyplýva zo sezónnosti, a ktorý odráža skutočné technické schopnosti prepravnej sústavy. Úrovne tolerancie odrážajú skutočné potreby systému a zohľadňujú zdroje dostupné prevádzkovateľovi prepravnej sústavy.

3. Poplatky za nevyváženie, pokiaľ je to možné, odrážajú náklady a zároveň poskytujú vhodné stimuly pre užívateľov sietí, aby vyvažovali svoj vstup a odber plynu. Predchádzajú

krížové dotácie medzi užívateľmi siete a nebránia vstupu nových účastníkov na trh.

Príslušné orgány alebo prípadne prevádzkovatelia prepravnej sústavy zverejňujú každú metodiku na výpočet poplatkov za nevyvažovanie, ako aj konečné tarify.

4. Prevádzkovatelia prepravnej sústavy môžu ukladať pokuty užívateľom siete, ktorých vstup a odber z prepravnej sústavy nie je vyvážený podľa pravidiel vyvažovania uvedených v odseku 1.

5. Pokuty, ktoré prevyšujú skutočne vynaložené náklady na vyvažovanie, pokiaľ korešpondujú s nákladmi účinného a štrukturálne porovnateľného sieťového prevádzkovateľa a sú transparentné, sa zohľadňujú pri výpočte taríf spôsobom, ktorý neznižuje záujem o vyvažovanie, a schvaľujú ich príslušné orgány.

6. S cieľom umožniť užívateľom sietí prijať včasné nápravné opatrenia prevádzkovatelia prepravnej sústavy poskytujú dostatočné, dobre načasované a spoľahlivé online informácie o stave vyváženosti užívateľa siete. Úroveň poskytnutých informácií odráža úroveň informácií dostupných pre prevádzkovateľa prepravnej sústavy. Ak je poskytovanie takýchto informácií spoplatnené, poplatky schvaľujú príslušné orgány a zverejňujú prevádzkovatelia prepravnej sústavy.

7. Členské štáty zabezpečujú, aby sa prevádzkovatelia prepravných sústav usilovali zosúladiť svoje vyvažovacie režimy a efektívnosť štruktúr a úrovne poplatkov za vyvažovanie, aby ulahčili obchod s plynom.

Článok 8

Obchodovanie s kapacitnými právami

Každý prevádzkovateľ prepravnej sústavy prijíma vhodné opatrenia, aby umožnil voľné obchodovanie s právami na kapacitu a ulahčil takéto obchodovanie. Každý takýto prevádzkovateľ vytvára zosúladené prepravné zmluvy a postupy na primárnom trhu, aby ulahčil sekundárny obchod s kapacitou a uznal prenos primárnych kapacitných práv, ak ho užívatelia siete oznámili. Zosúladené prepravné zmluvy a postupy sa oznamujú regulačným orgánom.

Článok 9

Usmernenia

1. Ak je to vhodné, usmernenia poskytujúce minimálny stupeň zosúladenia požadovaný na dosiahnutie cieľov tohto nariadenia, bližšie určujú:

- a) podrobnosti o službách prístupu tretích strán vrátane charakteru, trvania a iných požiadaviek týkajúcich sa týchto služieb v súlade s článkom 4;
- b) podrobnosti o zásadách, ktorými sa riadia mechanizmy pridelovania kapacít, a o uplatňovaní postupov riadenia preťaženia v prípade zmluvného preťaženia v súlade s článkom 5;
- c) podrobnosti o definícii technických informácií potrebných pre užívateľov siete, aby získali účinný prístup do systému, a definíciu všetkých príslušných bodov, pre ktoré platia požiadavky transparentnosti, vrátane informácií, ktoré sa majú zverejniť o všetkých príslušných bodoch, a časový rozvrh, podľa ktorého sa informácie zverejňujú v súlade s článkom 6.

2. Usmernenia k otázkam uvedeným v odseku 1 sú ustanovené v prílohe. Komisia ich môže zmeniť a doplniť; toto sa vykoná v súlade s postupom uvedeným v článku 14 ods. 2.

3. Uplatňovanie a zmeny a doplnenia usmernení prijatých podľa tohto nariadenia odrážajú rozdiely medzi národnými plynárenskými sústavami, a preto nevyžadujú jednotné podrobné podmienky prístupu tretích strán na úrovni Spoločenstva. Môžu však stanoviť minimálne požiadavky, ktoré sa majú splniť na dosiahnutie nediskriminačných a transparentných podmienok prístupu do siete, potrebných pre vnútorný trh s plynom, ktoré potom možno uplatňovať vzhľadom na rozdiely medzi vnútroštátnymi plynárenskými sústavami.

Článok 10

Regulačné orgány

Pri vykonávaní svojich povinností podľa tohto nariadenia regulačné orgány členských štátov, zriadené podľa článku 25 smernice 2003/55/ES, zabezpečujú dodržiavanie tohto nariadenia a usmernení prijatých podľa článku 9 tohto nariadenia.

Ak je to vhodné, spolupracujú vzájomne a s Komisiou.

Článok 11

Poskytovanie informácií

Členské štáty a regulačné orgány poskytujú Komisii na požiadanie všetky informácie potrebné na účely článku 9.

Komisia určuje primeranú časovú lehotu, v ktorej sa majú informácie poskytnúť pri zohľadnení zložitosti požadovanej informácie a jej naliehavosti.

Článok 12

Právo členských štátov ustanoviť podrobnejšie opatrenia

Toto nariadenie sa nedotýka práv členských štátov udržiavať alebo zaviesť opatrenia, ktoré obsahujú podrobnejšie ustanovenia, ako sú stanovené v tomto nariadení a usmerneniach uvedených v článku 9.

Článok 13

Sankcie

1. Členské štáty stanovujú pravidlá týkajúce sa sankcií uplatniteľných na porušenia ustanovení tohto nariadenia a prijímajú všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie ich vykonávania. Takéto sankcie musia byť účinné, primerané a odradzujúce. Členské štáty oznámia tieto ustanovenia Komisii najneskôr do 1. júla 2006 a bezodkladne jej oznámia všetky následné zmeny a doplnenia, ktoré ich ovplyvňujú.

2. Sankcie podľa odseku 1 nemajú trestnoprávnu povahu.

Článok 14

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor zriadený podľa článku 30 smernice 2003/55/ES.

2. Ak je uvedený odkaz na tento odsek, uplatňujú sa články 5 a 7 rozhodnutia 1999/468/ES so zreteľom na ustanovenia jeho článku 8.

Lehota ustanovená v článku 5 ods. 6 rozhodnutia 1999/468/ES je tri mesiace.

3. Výbor prijme rokovací poriadok.

Článok 15**Správa Komisie**

Komisia sleduje vykonávanie tohto nariadenia. Vo svojej správe podľa článku 31 ods. 3 smernice 2003/55/ES Komisia tiež predkladá správu o skúsenostiach získaných pri uplatňovaní tohto nariadenia. Správa najmä skúma, v akom rozsahu bolo nariadenie úspešné pri zabezpečovaní nediskriminačných a cenovo efektívnych podmienok prístupu do siete pre plynárenské prepravné siete s cieľom prispieť k výberu pre zákazníka v dobre fungujúcom vnútornom trhu a k dlhodobej bezpečnosti dodávok. Ak je to potrebné, správa obsahuje vhodné návrhy a/alebo odporúčania.

Článok 16**Odchýlky a výnimky**

Toto nariadenie sa nevzťahuje na

- a) prepravné systémy zemného plynu, umiestnené v členských štátoch počas uplatňovania odchýlok udelených podľa článku 28 smernice 2003/55/ES; členské štáty, ktorým boli udelené odchýlky podľa článku 28 smernice 2003/55/ES a ktoré preto môžu požiadať Komisiu o dočasné odchýlky z uplatňovania tohto nariadenia až na obdobie dvoch rokov odo dňa skončenia platnosti odchýlky uvedenej v tomto bode;
- b) prepojenia medzi členskými štátmi a významné zvýšenia kapacity v existujúcich infraštruktúrach a zmeny

takýchto infraštruktúr, ktoré umožňujú rozvoj nových zdrojov dodávky plynu, ako je uvedené v článku 22 ods. 1 a 2 smernice 2003/55/ES, ktoré sú vyňaté z ustanovení článkov 18, 19, 20 a 25 ods. 2, 3 a 4 uvedenej smernice, pokiaľ sú vyňaté z ustanovení uvedených v tomto pododseku;

- c) prepravné systémy zemného plynu, ktorým boli udelené odchýlky podľa článku 27 smernice 2003/55/ES.

Článok 17**Nadobudnutie účinnosti**

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 1. júla 2006 s výnimkou druhej vety článku 9 ods. 2, ktorá sa uplatňuje od 1. januára 2007.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Štrasburgu 28. septembra 2005

Za Európsky parlament
predseda

J. BORRELL FONTELLES

Za Radu
predseda

D. ALEXANDER

PRÍLOHA

USMERNENIA PRE

1. **Služby prístupu tretích strán**
2. **Zásady, ktorými sa riadia mechanizmy pridelovania kapacít a postupy riadenia preťaženia a ich uplatňovanie v prípade zmluvného preťaženia, a**
3. **definície technických informácií potrebných pre užívateľov siete, aby získali účinný prístup do systému, definície všetkých príslušných bodov, pre ktoré platia požiadavky transparentnosti, a informácie, ktoré sa majú zverejniť o všetkých príslušných bodoch, a časový rozvrh, podľa ktorého sa informácie zverejňujú**

1. **Služby prístupu tretích strán**

1. Prevádzkovatelia prepravných sústav ponúkajú pevné a prerušiteľné služby na obdobie aspoň jedného dňa.
2. Zosúladené prepravné zmluvy a spoločné kódexy siete sa vytvárajú spôsobom, ktorý uľahčuje obchodovanie a opätovné využívanie kapacity zmluvne pridelenej užívateľom siete bez toho, aby sa bránilo uvoľňovaniu kapacity.
3. Prevádzkovatelia prepravných sústav vytvárajú kódexy siete a zosúladené zmluvy po riadnej konzultácii s užívateľmi siete.
4. Prevádzkovatelia prepravných sústav vykonávajú štandardizované nominačné a renominačné postupy. Vytvárajú informačné systémy a prostriedky elektronickej komunikácie na poskytnutie príslušných údajov užívateľom siete a na zjednodušenie transakcií, ako sú nominácie, uzatváranie zmlúv na kapacitu a prenos kapacitných práv medzi užívateľmi siete.
5. Prevádzkovatelia prepravných sústav zosúladujú postupy formálneho podávania žiadostí a lehôt na vyjadrenie podľa najlepšej priemyselnej praxe s cieľom minimalizovať lehoty na vyjadrenie. Poskytujú online elektronické systémy rezervácie a potvrdzovania kapacít, postupy nominácie a renominácie najneskôr do 1. júla 2006 po konzultácii s príslušnými užívateľmi siete.
6. Prevádzkovatelia prepravných sústav nesploplňujú samostatne užívateľom siete žiadosti o informácie a transakcie spojené s ich prepravnými zmluvami, ktoré sú vykonané podľa štandardných pravidiel a postupov.
7. Žiadosti o informácie, ktoré vyžadujú mimoriadne alebo nadmerné výdavky, akými sú realizačné štúdie, možno spoplatňovať oddelene za predpokladu, že poplatky možno riadne odôvodniť.
8. Prevádzkovatelia prepravných sústav spolupracujú s inými prevádzkovateľmi prepravných sústav pri koordinovaní údržby svojich príslušných sietí, aby minimalizovali akékoľvek prerušenie prepravných služieb užívateľom siete a prevádzkovateľom prepravných sústav v iných oblastiach a aby zabezpečili rovnaké výhody týkajúce sa bezpečnosti dodávok vrátane tranzitu.
9. Prevádzkovatelia prepravných sústav zverejnia aspoň raz ročne, vo vopred určenom termíne, všetky plánované obdobia údržby, ktoré môžu ovplyvniť právo užívateľov siete vyplývajúce z prepravných zmlúv a zodpovedajúce prevádzkové informácie s primeraným časovým predstihom. To zahŕňa okamžité a nediskriminačné zverejnenie akýchkoľvek zmien v plánovaných obdobiach údržby a oznámenie neplánovanej údržby čo najskôr po tom, ako je informácia dostupná pre prevádzkovateľa prepravnej sústavy. Počas údržby prevádzkovatelia prepravnej

sústavy pravidelne zverejňujú aktualizované informácie o podrobnostiach a očakávanej dĺžke trvania a účinku údržby.

10. Prevádzkovatelia prepravných sústav vedú a na požiadanie sprístupňujú príslušnému orgánu denník skutočnej údržby a prerušenia toku, ktoré sa vyskytli. Na požiadanie sa informácie sprístupnia aj tým, ktorí sú ovplyvnení prerušeniami.

2. **Zásady, ktorými sa riadia mechanizmy pridelovania kapacít a postupy riadenia preťaženia a ich uplatňovanie v prípade zmluvného preťaženia**

2.1. *Zásady mechanizmov pridelovania kapacít a postupy riadenia preťaženia*

1. Mechanizmus pridelovania kapacít a postupy riadenia preťaženia umožňujú rozvoj hospodárskej súťaže a pružné obchodovanie s kapacitami a sú v súlade s trhovými mechanizmami vrátane spotových trhov a obchodných hubov. Sú flexibilné a schopné prispôbiť sa vyvíjajúcej situácii na trhu.
2. Tieto mechanizmy a postupy zohľadňujú integritu príslušnej sústavy, ako aj bezpečnosť dodávok.
3. Tieto mechanizmy a postupy nebránia vstupu nových účastníkov na trh ani nevytvárajú neprimerané prekážky vstupu na trh. Nezabraňujú účastníkom trhu, vrátane nových účastníkov trhu, a spoločnostiam s malým podielom na trhu efektívne sa zúčastňovať na hospodárskej súťaži.
4. Tieto mechanizmy a postupy poskytujú vhodné ekonomické signály na účinné a maximálne využívanie technickej kapacity a umožňujú investície do novej infraštruktúry.
5. Užívateľom siete sa poskytuje poradenstvo o type okolností, ktoré by mohli ovplyvniť dostupnosť zmluvnej kapacity. Informácie o prerušení by mali odrážať úroveň informácií dostupných prevádzkovateľovi prepravnej sústavy.
6. Ak by vznikli ťažkosti pri plnení záväzkov zmluvnej dodávky, ktoré by vznikli z dôvodov integrity sústavy, prevádzkovatelia prepravných sústav by mali upovedomiť užívateľov siete a usilovať sa bezodkladne o nediskriminačné riešenie.

Prevádzkovatelia prepravných sústav konzultujú s užívateľmi sietí postupy ešte pred ich vykonávaním a dohodnú ich s regulačným orgánom.

2.2. *Postupy riadenia preťaženia v prípade zmluvného preťaženia*

- (1) Ak zmluvná kapacita zostáva nevyužitá, prevádzkovatelia prepravných sústav sprístupnia túto kapacitu na primárnom trhu ako prerušiteľnú prostredníctvom zmlúv s rôznou dĺžkou platnosti, pokiaľ túto kapacitu neponúka príslušný užívateľ siete na sekundárnom trhu za primeranú cenu.
- (2) Príjmy z uvoľnenej prerušiteľnej kapacity sa rozdeľujú podľa pravidiel ustanovených alebo schválených príslušným regulačným orgánom. Tieto pravidlá musia byť v súlade s požiadavkou efektívneho a účinného využívania sústavy.

- (3) Príslušné regulačné orgány môžu určiť primeranú cenu za uvoľnenú prerušiteľnú kapacitu po zohľadnení prevažujúcich špecifických okolností.
- (4) Ak je to vhodné, prevádzkovatelia prepravnej sústavy vyvíjajú primerané úsilie, aby ponúkli na trhu aspoň časti nevyužitej kapacity ako pevnú kapacitu.

3. Definície technických informácií potrebných pre užívateľov siete, aby získali efektívny prístup do sústavy, definície všetkých príslušných bodov, pre ktoré platia požiadavky transparentnosti, a informácie, ktoré sa majú zverejniť o všetkých príslušných bodoch, a časový rozvrh, podľa ktorého sa informácie zverejňujú

3.1. Definície technických informácií potrebných pre užívateľov siete, aby získali efektívny prístup do sústavy

Prevádzkovatelia prepravnej sústavy zverejňujú aspoň tieto informácie o svojich sústavách a službách:

- a) podrobný a komplexný opis rozličných služieb, ktoré ponúkajú, a poplatky za tieto služby;
- b) rôzne typy prepravných zmlúv dostupných pre tieto služby a podľa vhodnosti, aj kódex siete a/alebo štandardné podmienky, v ktorých sú uvedené práva a povinnosti všetkých užívateľov siete vrátane harmonizovaných prepravných zmlúv a iných súvisiacich dokumentov;
- c) zosúladené postupy, ktoré sa uplatňujú pri používaní prepravnej sústavy, vrátane vymedzenia kľúčových pojmov;
- d) ustanovenia o pridelovaní kapacít, riadení preťaženia a postupoch proti hromadeniu prepravnej kapacity a na opätovné využitie;
- e) pravidiel uplatniteľné na obchod s kapacitou na sekundárnom trhu vo vzťahu k prevádzkovateľovi prepravnej sústavy;
- f) ak je to uplatniteľné, úrovne flexibility a tolerancie zahrnuté do prepravných a iných služieb bez zvláštnych poplatkov, ako aj akúkoľvek flexibilitu ponúkanú navyše a zodpovedajúce poplatky;
- g) podrobný opis plynárenskej sústavy prevádzkovateľa prepravnej sústavy s uvedením všetkých príslušných bodov, ktoré prepájajú jeho sústavu s inými prevádzkovateľmi prepravných sústav a/alebo plynárenskou infraštruktúrou, akou je skvapalnený zemný plyn, a infraštruktúrou potrebnou na poskytovanie podporných služieb, ako sú vymedzené v článku 2 ods. 14 smernice 2003/55/ES;
- h) informácie o kvalite plynu a o tlakových požiadavkách;
- i) pravidiel vzťahujúce sa na pripojenie do sústavy prevádzkovej prevádzkovateľom prepravnej sústavy;
- j) iné včasné informácie o navrhovaných alebo skutočných zmenách služieb alebo podmienok vrátane položiek uvedených pod písmenami a) až i).

3.2. *Definícia všetkých príslušných bodov, na ktoré sa vzťahujú požiadavky transparentnosti*

Príslušné body zahŕňajú aspoň:

- a) všetky body vstupu do siete prevádzkovej prevádzkovateľom prepravnej sústavy;
- b) najdôležitejšie výstupné body a výstupné zóny, pokrývajúce aspoň 50 % celkovej výstupnej kapacity siete daného prevádzkovateľa prepravnej sústavy, vrátane všetkých výstupných bodov alebo výstupných zón, pokrývajúcich viac ako 2 % celkovej výstupnej kapacity siete;
- c) všetky body spájajúce rozličné siete prevádzkovateľov prepravných sústav;
- d) všetky body spájajúce sieť prevádzkovateľa prepravnej sústavy s distribučným skladom skvapalneného zemného plynu;
- e) všetky podstatné body v sieti daného prevádzkovateľa prepravnej sústavy vrátane bodov spájajúcich s plynárenským obchodným hubom. Za podstatné sa považujú všetky body, na ktorých sa na základe skúsenosti pravdepodobne vyskytne fyzické preťaženie;
- f) všetky body spájajúce sieť daného prevádzkovateľa prepravnej sústavy s infraštruktúrou potrebnou na poskytovanie podporných služieb, ako sú vymedzené v článku 2 ods. 14 smernice 2003/55/ES.

3.3. *Informácie, ktoré sa majú zverejniť vo všetkých príslušných bodoch, a časový rozvrh, podľa ktorého by sa informácie mali zverejniť*

1. Vo všetkých príslušných bodoch prevádzkovateľa prepravných sústav zverejňujú na internete tieto informácie o stave kapacity, rozdelené na denné obdobia, pravidelne, priebežne a spôsobom zrozumiteľným pre užívateľa:
 - a) maximálna technická kapacita pre tok v oboch smeroch;
 - b) celková zmluvná a prerušiteľná kapacita;
 - c) dostupná kapacita.
2. Prevádzkovatelia prepravných sústav zverejňujú pre všetky príslušné body dostupné kapacity na obdobie aspoň 18 mesiacov vopred a aktualizujú tieto informácie aspoň každý mesiac alebo častejšie, ak sú k dispozícii nové informácie.
3. Prevádzkovatelia prepravných sústav zverejňujú denné aktualizácie dostupnosti krátkodobých služieb (deň vopred a týždeň vopred) okrem iného na základe nominácií prevažujúcich zmluvných záväzkov a pravidelných dlhodobých predpovedí o dostupných ročných kapacitách pre všetky príslušné body až na obdobie 10 rokov.
4. Prevádzkovatelia prepravných sústav priebežne zverejňujú historické mesačné maximá a minimá podielu využívania kapacity a priemerné ročné prietoky vo všetkých príslušných bodoch za uplynulé tri roky.
5. Prevádzkovatelia prepravných sústav vedú denné záznamy o skutočných najmenej trojmesačných agregovaných prietokoch.

6. Prevádzkovatelia prepravných sústav vedú efektívne záznamy o všetkých kapacitných zmluvách a o všetkých príslušných informáciách vzťahujúcich sa na výpočet a poskytovanie prístupu k dostupným kapacitám, ku ktorým majú príslušné vnútroštátne orgány prístup pri plnení svojich povinností.
 7. Prevádzkovatelia prepravných sústav poskytujú užívateľsky pohodlné nástroje na vypočítanie taríf za dostupné služby a na online overenie dostupnej kapacity.
 8. Ak prevádzkovatelia prepravných sústav nemôžu zverejniť informácie v súlade s odsekmi 1, 3 a 7, poradia sa s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi a vytvoria čo najskôr, ale najneskôr do 31. decembra 2006, akčný plán na vykonávanie.
-